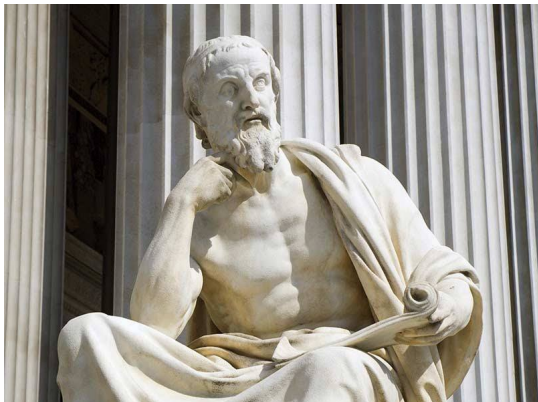

În Rev. Istorică, Vol. XXV, no. 1-3, ian-mart 1939, pag. 21-22, scrie despre efectuarea traducerii din Herodot de către învățatul grec, logofătul Eustratie, care este totodată autorul conceptual al Pravilelor din timpul domnului Vasile Lupu.

Nu îndrăznim să apropiem antroponimul Eustratie de numele sefard Ezratti, dar există o asemănare fonetică. În plus grec, bun cunoscător al limbii române, traducător din Herodot ? În timp ce în ȚR boierul Udriște traduce la rândul său, dar în slavonă, scrierea "Imitația lui Iisus", semnată Oreste.

Domnul Vasile Lupu impune în domeniul ortodoxiei patriarhi în spațiul Otoman și pe baza ajutorului dat Imperiului la Azov (la Istanbul, la Alexandria și influența chiar și patriarhia din Antiohia). Rusia importă din Moldova și Bucovina elemente de artă a broderiei, acolo fiind imitate din plin.

După tiparnițele slavonești, grecești, se înființează de către Antin Ivireanul la 1700 sub Vodă C-tin B râncoveanu o tiparniță arabă la Snagov, la solicitarea ierarhului sirian Athanasios Dabbas. Mutată la București, e transferată succesiv în Siria (Alep), apoi la mănăstirea Sfântul Ioan din Šuwayr Liban (Virgil Cândea- Mărturii românești peste hotare, Ed. Bibl. Buc., 2010, pag. XI. Sub C-tin Mavrocordat funcționează o tipografie de limbă arabă la Iași (1745-1749), dusă apoi tot în Liban, la Beirut (Op. citată, pag. XI). Se publică cărți și în karamanlidika (limba turcă pentru ortodocși), cu caractere grecești. Iată motivul pentru care la mămăstirea Sinai Egipt se află un portret al Domnului C-tin Brâncoveanu.

Majoritatea acestor acțiuni au loc sub domnii iluminiști Vasile Lupu în Moldova și Matei Basarab în Țara Românească.

Până și prima carte în bulgara modernă apare la Râmnicu Vâlcea, precum și tipărituri în albaneză, armeană, ebraică.

Orașul Oradea avea patru statui de bronz ale celebrilor sculptori clujeni (Klussenburch) Martin și Gheorghe, care au fost topite în 1609 (cf. Vasile Cândeș, op. citată) sau 1660 (după Vasile Drăguț) pentru confecționare de proiectile și tunuri. De distrugere sunt acuzați ocupanții turci. Statuile îi reprezentau pe regii maghiari sanctificați Ștefan, Emeric, Ladislau, a patra era o statuie din bronz aurit a lui Ladislau cel Sfânt (unele informații preluate după Vasile Drăguț, altele după Virgil Cândeș-MRPH).

O lucrare a sculptorilor medievali celebri clujeni Martin și Gheorghe se mai află din câte știm în Praga, lângă catedrala Sfântul Vitus din Praga (statuia Sfântului Gheorghe, realizată în 1373 cf. inscripției de pe soclu; cea mai importantă operă de artă prerenascentistă din bronz). Amplasamentul anterior fusese castelul Hradčani sau Hradšín din Praga. Lucrarea se înscrie în comenzile membrilor Ordinului Cavaleresc al Dragonului (Sfântul Gheorghe ucigând balaurul). Pe brațul stâng al Sfântului era în vechime un scut unde erau de asemenea incizate numele autorilor. Cu timpul, scutul a dispărut.

Scris de Valentin-Claudiu I. DOBRE și Gheorghița N. Dobre din surse scrise și internet